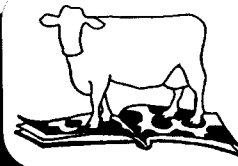

שונות ומשונות

פינת הלשון נוסעים לקיסריה

מה קורה לעם הספר? יש שמות שמקורם עברית, ואז חייבים להעתיקם ללועזית על פי הנחיות האקדמיה ללשון העברית.

אולם, כאשר השם הוא בשפה לועזית, אותה אקדמיה ללשון העברית קבעה כללי תעתיק לעברית.

אלה שני מצבים שונים לגמרי, ולא מובן לחלוטין, למה מע"צ לוקחת שם בשפה הרומית (לטינית), הופכת אותו לעברית שנוכל לבטא בנוחות – אבל אחר כך מתעקשת להעתיק את התעתיק העברי שוב ללועזית (?) מסודסת וחסרת משמעות או טעם.

כידוע, "הקיסר" הראשון בהסטוריה נשא את השם Gaivs Ivlivs Cesar (101–44 לפני הספירה). בעצם נבחר כחבר בשלישיה השלטת מטעם הסנאט ברומא העתיקה, אלא שאחרי השתלטותו נהיה שליט יחיד (דבר שגם הביא להירצחו בידי ברוטוס) ואחריו כל השליטים הרודנים נקראו Caesar, או קיסר בהגיה עברית. העיר הרומית קיסריה (Caesarea) נבנתה/הורחבה בידי הורדוס מלך יהודה של אותם ימים (שנת 60 לפני ספה"ג) לתפארת שמו של השליט הרומי שבחצרו למד והשתלם; אם זכרון ילדותי אינו מטעני, היה זה הקיסר אוגוסטוס, נכדו של הקיסר הראשון ההוא.

לא מובן, איך אפשר לשבש שמות לועזיים בצורה כה אכזרית? דוגמה נוספת היא "הרצלייה", שמשום מה מע"צ מעתיק אותה ל-Herzliyya. עתה, לו היו עקביים בשיטת התעתיק החזור, בודאי היו מגיעים עד "הרצלייה" בעברית (או 'גבעת המנגל' בפי עמך) – ממש כמו שהגיעו ל-Qesariyya. נראה, שהמחליטים על כתיבת השמות במע"צ התאהבו באות Y – Why? למה?

הערה לכתוב הרומי: בעת ההיא לא היו כל האותיות כמו היום. I שימשה גם כ-V, שימשה גם כ-U, והיתה אות A, מעין סגול (כשבאה אחרי C כדי שיהגו אותה כמו K (ק) ולא צ או צ', חלילה. אנו מוצאים A לא רק על אנדרטאות וכתבים רומיים עתיקים, אלא גם בשפות סקנדינביות וגלית (Galic) של סקוטלנד, וויילס ואירלנד העתיקות מלפני יותר מאלף שנים.

הקורא עובר קרול מרחובות, צילם בצומת מרדכי-חנה את שלטי החכונת לקיסריה. אין ספק, בעיה שלא באה על פתרונה: כיצד מאייתים את השם בלועזית. מע"צ (למעלה) אוטרת כך, ורשות הגנים הלאומיים אוטרת אחרת. ואנחנו, לאן אנו נוסעים?

מתוך "ידיעות אחרונות" קיץ 1997